

Arbetsplan

**ARBETSPLAN LEMLANDS KOMMUN,
DAGHEMMET SMULTRONBACKEN**

Innehåll

Förord.....	2
Inledning.....	2
1 Barnomsorgens uppdrag och värdegrund.....	3
1.1 Målsättningar för verksamhetsåret	3
2 Enhetens kontaktuppgifter och uppgifter om tjänster	4
2.1 Barnantal och avdelningar	4
2.2 Ledning och personal.....	4
2.3 Verksamhetsårets kalendarium och hålltider	5
3 Jämlikhet och jämställdhet.....	6
4 Hållbar utveckling.....	7
5 Arbetet med barns delaktighet och inflytande	7
6 Välbefinnande.....	8
7 Leken.....	8
8 Arbetssätt och lärmiljöer	9
8.1 Mångsidiga arbetssätt	9
8.2 Lärmiljö	10
8.3 Språkutvecklande arbetssätt	10
8.4 Pedagogisk dokumentation och planering.....	11
8.5 Digitala arbetssätt och digital kompetens.....	12
9 Omsorg, kost och vila	12
9.1 Omsorg	12
9.2 Kost.....	13
9.3 Vila	13
10 Arbetet med förverkligande av lärområdena inom barnomsorgen	14
11 Förundervisningen.....	15
12 Stöd för utveckling och lärande.....	16
12.1 Allmänpedagogiskt stöd.....	16
12.2 Specialbarnomsorg	17
13 Samarbete med vårdnadshavare.....	19
14 Rutiner för övergångar inom barnomsorgen och till skolan	20
15 Arbetet med utvärdering av verksamheten	21
16 Beskrivning av religiösa evenemang och verksamhet med inslag av religionsutövning	22

Förord

Anvisningen för uppgörandet av arbetsplan har valts att göras som en ifyllnadsbar mall. Meningen är att varje enhet fyller i mallens rutor i enlighet med hur verksamhetens ser ut på enheten. Det går även att ändra layout, ändra och radera i texterna utanför rutorna men man bör vara aktsam att inte någon väsentlig information faller bort om man omformar mallen.

Inledning

I enlighet 2 § del II i LL (2020:32) om barnomsorg och grundskola varje gruppfamiljedaghem, daghem och fritidshem upp en arbetsplan som beskriver hur verksamheten ska genomföras. I arbetsplanen ska beskrivas hur verksamheten genomför barnomsorgens målsättning och enhetens ska precisera och tydliggöra de metoder enheten använder för att uppfylla målsättningar och riktlinjer som slagits fast i lagen och läroplanen. Daghemsföreståndaren ansvarar över att arbetsplanen sammanställs i samråd med personalen. Vårdnadshavarna ska informeras om innehållet i arbetsplanen. Arbetsplanen ska godkännas av kommunen.

Arbetsplanen ska fungera som ett komplement till läroplanen för att tydliggöra och konkretisera hur enheten arbetar och vilka rutiner som finns gällande de övergripande områdena. Arbetsplanen är ett sätt för enheten att förtydliga det arbetet som görs utåt gentemot dem som kanske inte tar/tagit del av läroplanen för barnomsorgen. Med tanke på detta är mallen för arbetsplan utarbetad med utdrag ur läroplanen vid varje kapitel.

1 Barnomsorgens uppdrag och värdegrund

Barnomsorgen bygger på uppfattningen om barndomens egenvärde. Varje barn är unikt och värdefullt precis så som det är. Alla barn har rätt att bli hörda, sedda, tagna i beaktande och förstådda som individer och som medlemmar i sin grupp. Barnets bästa ska komma i första hand, att barnet har rätt att må bra, få omvårdnad och skydd, att barnets åsikter ska beaktas samt att barnet ska behandlas likvärdigt och att barnet inte får diskrimineras. Verksamheten ska vara inkluderande och ordnas i samarbete med vårdnadshavarna. Varje barn har rätt till lärande som kännetecknas av uppmuntrande respons och öppet bemötande. God omsorg är grunden för barnets välmående och lärande och är en viktig del i den dagliga verksamheten. Barnet ska bemötas utifrån sin egen identitet, sina egna förutsättningar, erfarenheter, upplevelser och tankar.

Det ligger i varje personals uppdrag att aktivt arbeta för att den gemensamma värdegrunden i verksamheten förverkligas. Alla som arbetar i verksamheten behöver reflektera över sin egen del som påverkare och ta till sig den värdegrund som formuleras i läroplanen för barnomsorgen på Åland.

På Smultronbacken vill vi ge alla barnen roliga, utvecklande och trygga dagar. Det ska finnas en given vardag och konsekventa vuxna. All personal ska ta sig tid att se och lyssna på varje barn för att ge den omtanke och omsorg alla människor behöver för att må bra. Vi vill ge dem en inspirerande miljö så att de vågar utforska, prova på och lära sig mer.

Ett gott samarbete med hemmen är viktigt. Vi vill ha en bra och tydlig kommunikation med dem så att de känner sig trygga med att lämna sina barn hos oss. Att vara tillmötesgående och lyhörd för olika åsikter är viktigt.

För att kunna vara goda förebilder ska vi inom personalgruppen ha en gemenskap som bygger på kommunikation, flexibilitet och respekt för att vi är olika.

1.1 Målsättningar för verksamhetsåret

Alla enheter ska inför varje nytt verksamhetsår planera vilka delområden i läroplanen man väljer att fokusera på under året. Vad man väljer att formulera som specifika målsättningar ska synas i enhetens hela verksamhet under läsåret. Enhetens specifika målsättningar kan handla om att fokusera på områden som konstaterats vara utmanande i enhetens interna utvärdering (t.ex. att utveckla det språkutvecklande arbetssättet för att främja barnens språkutveckling) eller teman som formulerats av landskapsregeringen som ska genomsyra (Åland 100, fokusområden inom implementeringen av läroplanen) verksamheten.

På Smultronbacken vill vi i barngrupperna fokusera på lärområdena:

- Språk och kommunikation. Detta gör vi genom att läsa varje dag, uppmuntra till läsning, använda TSS och bildstöd i vardagen och på lilla sidan jobbar man med babblarna.
- Skapande, kultur och estetiska uttrycksformer. Vi vill lyfta fram mera sång och musik samt låta barnen skapa på olika sätt.

Inom personalgruppen ska vi gemensamt sätta upp mål för vad vi tycker är digital kompetens.

Ett större tema i huset är "vatten".

2 Enhetens kontaktuppgifter och uppgifter om tjänster

2.1 Barnantal och avdelningar

Lingonbo, 0-3 år, 12 platser, tel.nr: 04573446430

Hjortronbo, 2-4 år, 14 platser, tel.nr: 04573456082

Blåbärsbo, 3-6 år, 21 platser, tel.nr: 04573451727

Hallonbo, 3-6 år, Hallonbo, tel.nr: 04573422509

2.2 Ledning och personal

Daghemsföreståndare, tel.nr.:018-349461

Barnomsorgsledare, tel.nr.: 018-349445

Speciallärare i barnomsorg, tel.nr.: 0457 342 5053

Utbildningschef SÅUD, tel.nr.: 018-328717

2.3 Verksamhetsårets kalendarium och hålltider

Verksamheten pågår hela året, 1.8-31.7, och utgår från barnens intressen och behov.

Vårdnadshavarmöte hålls under höstterminen och vårdnadshavarsamtal för det enskilda barnet minst en gång per år.

Planeringsdagar för personalen hålls två gånger per termin.

Specialläraren i barnomsorg ansvarar för att KTI och skolobservation görs med förskolebarnen.

Skolbesök under våren i samarbete med skolan.

Viktiga hålltider under dagen:

Frukost 7.30-8.15

Utevistelse

Lunch 11.00

Smågrupper/vila/lek

Mellanmål 14.00

Utevistelse

3 Jämlikhet och jämställdhet

Inom barnomsorgen ska personalen aktivt arbeta för att möjliggöra delaktighet för alla på lika villkor och alla barn ska ha en möjlighet att fritt uttrycka sina åsikter i alla frågor som gäller dem. Barnomsorgen ska främja förståelse för andra människor och stödja utvecklingen av empatisk förmåga. Barnet ska ges möjligheter att utveckla sina färdigheter och göra sina val oberoende av förväntningar baserade till exempel på kön, ursprung, kulturell bakgrund eller andra orsaker som gäller barnet som person. Personalen ska skapa en atmosfär som värderar mångfald och förhålla sig professionellt, öppet och respektfullt också till mångfalden av familjer och familjers olika språk, kulturer, åskådningar och religioner, traditioner samt syn på fostran. Detta ger också goda förutsättningar för ett bra samarbete kring barnets vårdnadshavare.

Alla barn ska ges likvärdiga möjligheter att pröva och utveckla sina förmågor och intressen oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion, eller funktionsvariation. Vuxna ska vara förebilder genom att behandla alla lika och hjälpa barnen att vidga sitt synsätt och sina möjligheter. Genom att personalen granskar sig själva och uppmärksammar varandra på hur man använder språk och gester så uppmuntrar vi varandra att vara aktiva i leken och erbjuda barnen varierande aktiviteter. Miljön på daghemmet ska vara tillgänglig, välkomnande och inspirerande för alla. Vi ska också vara öppna för att varje barn kan behöva ha sin egen anpassning för att det ska bli jämställt.

4 Hållbar utveckling

Barnomsorgen ska bidra till att bygga upp barnets positiva framtidstro och fästa uppmärksamhet vid vikten av en hållbar livsstil. Hållbarhet ska utifrån barnets utvecklingsnivå genomsyra hela barnomsorgens verksamhet. Barnet ska ges möjlighet att utveckla kunskaper om hur olika val som människor gör bidrar till eller hindrar en hållbar utveckling så att personalen vägleder barnet att tillägna sig hälsosamma och hållbara levnadsvanor.

Vi arbetar med att skapa förståelse för samband i naturen, naturens olika kretslopp och för hur människor, natur och samhälle påverkar varandra. Vi gör barnen medvetna om resursanvändningen vid de dagliga rutinerna och skapar förståelse för hur våra olika val kan bidra till en hållbar utveckling. Mycket av det material som används i verksamheten är återbruk.

Genom att vistas i och värna om skog och närmiljö upptäcker barnen mångfalden och rikedomen i vår natur, de får ta ansvar och känna att de har möjlighet att påverka.

5 Arbetet med barns delaktighet och inflytande

Varje barn har rätt till delaktighet och inflytande och barnet i barnomsorgen ska ges möjlighet att påverka verksamhetsinnehållet utifrån sin mognadsgrad. Barnet ska få lära sig om sina rättigheter och ska ha en möjlighet att uttrycka sina åsikter i alla frågor som gäller dem. Barnets åsikter ska beaktas i förhållande till barnets ålder och mognad. De demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig ska gälla alla. Verksamheten inom barnomsorgen ska lägga grunden för förståelse av demokratibegreppet och förbereda barnet för delaktighet och ansvar och för de rättigheter och skyldigheter som gäller i ett demokratiskt samhälle.

Detta förutsätter att man medvetet utvecklar arbetssätt och strukturer som främjar delaktighet.

Både barn och vuxna ska bemötas med respekt och hänsyn. Allas åsikter är viktiga och varje individ ska kunna förmedla sin åsikt. Alla ska få känna sig sedda och hörda i en respektfull och positiv atmosfär, där såväl barn som personal inväntar sin taltur. Vuxna behöver vara uppmärksamma på vad man bestämmer och låta barnen vara delaktiga då det är möjligt beroende på mognad och ålder. Detta görs bland annat i samlingar, namn på grupper, att aktivt bestämma över lärmiljöer, och vad man vill ha som mellanmål.

6 Välbefinnande

I all barnomsorg ska barnets behov av lek, trygga människorelationer samt positiva erfarenheter som stärker självkänslan tillgodose. Verksamheten i barnomsorgen ska fokusera på att stärka det positiva, ta tillvara barnets styrkor och skapa meningsfullhet genom glädje i lärandet. På detta sätt stöds och utvecklas den psykiska hälsan och välbefinnandet hos både barn och vuxna i verksamheten. Att i verksamheten skapa strukturer som uppmuntrar till mod, mångfald och nytänkande skapar barn och vuxna som är trygga i sig själva och mår bra.

Barnomsorgens ska fokusera på att mångsidigt stärka psykologiskt välbefinnande och resiliens hos både barn och personal. Att stärka resiliens sker bland annat genom ett systematiskt arbete med att stärka relationskompetens och de socioemotionella färdigheterna. Barnet ska ges möjligheter till att utveckla sin medkänsla med andra och sin självmedkänsla. Ledord inom verksamheten är vänlighet och omtanke mot sig själv och andra, att skapa positiva relationer och skapa engagemang. Ett lösningsfokuserat förhållningssätt där personalen fokuserar på tidigare framgångar och det som fungerar, barnets styrkor, lösningar i samarbete med barnet och vårdnadshavarna samt de dolda resurser barnet har ger förutsättningar till att skapa trygga vuxna och barn.

Välbefinnande börjar redan vid inskolningen då en trygg första kontakt är viktig, att barnet har möjlighet att knyta an till en närvarande vuxen. Varje höst jobbar vi ihop grupperna på avdelningarna så att både barn och vuxna känner sig trygga med varandra. Vuxna måste aktivt vara uppmärksamma på att se styrkor i gruppen men också hitta enskilda lösningar i vardagsituationer och lek för att alla ska kunna må bra.

Miljön är en viktig del i välbefinnande. Dels att skapa lugna rum men också rum som uppmuntrar till lek och samarbete, dels att göra det tryggt så att alla vet var saker finns men att barnen också kan få upptäcka andra miljöer att leka i.

Under hösten har vi tänkt ta in materialet "Superhjälparna" för att aktivt jobba med vänlighet och omtanke mellan barnen och mellan barn och vuxna.

7 Leken

Leken har ett egenvärde inom barnomsorgen och goda lekmöjligheter är en del av barnomsorgens målsättning. Lekens betydelse för barnets välbefinnande, utveckling och lärande ska beaktas i all planering av verksamheten. Leken har fysisk, psykologisk, pedagogisk och social betydelse för barnets utveckling. Personalens rutiner och uppsikt är avgörande för att skapa utomhusområden och lekmiljöer där barnet känner sig tryggt.

Leken är alltid i fokus i vår verksamhet, leken är ett av barnets främsta verktyg för inläring och bearbetning. Det är personalens ansvar att skapa förutsättningar och möjlighet för alla barn att leka i en tillgänglig och inspirerande miljö både inom- och utomhus.

Det är viktigt att det finns närvarande vuxna som kan leda regellekar och finnas tillhands i den fria leken.

8 Arbetssätt och lärmiljöer

Läroplanen har utarbetats utifrån en pedagogisk grundsyn där barnet har en aktiv roll. I barnomsorgen ska finnas sådana lärmiljöer där barnet ges möjlighet att själva göra aktiva val och barnets egna idéer kan tas tillvara. Personalen ska använda sig av varierande metoder och arbetssätt för att stöda barnets personliga växande, utveckling och lärande. Verksamheten fokuserar på att stärka det positiva, ta tillvara barnens styrkor och skapa meningsfullhet genom glädje i lärandet. Pedagogisk dokumentation och planering hör ihop med ett utforskande arbetssätt som bygger på ett gemensamt experimenterande och undersökande som inkluderar både barn och personal. Ett språkutvecklande arbetssätt gynnar alla barn och deras språkutveckling, trots att det är särskilt viktigt för ett barn med utmaningar inom språkområdet eller de barnen med annat modersmål än svenska.

8.1 Mångsidiga arbetssätt

Ett barn lär med alla sinnen och därför är det viktigt att lärandet i barnomsorgen sker genom att barnet ges möjlighet att bearbeta på flera olika sätt, att lärandet bygger på dialog och relationer, liksom att barnet är medskapare i de verksamheter och miljöer som de tillhör. Verksamheterna bör därför präglas av variation och bidra till barnets möjligheter att skapa kunskap på många, olika sätt. Några viktiga strategier för verksamhetens arbetssätt är, förutom variation, betydelsen av lärandesituationen, att utmana och stötta barnet i sitt lärande och att vidareutveckla sitt eget kunnande inom en mångfald av områden med syfte att stödja barnets idéer och utveckling. Pedagogiska arbetssätt såsom upplevelsepedagogik, autentiska lärmiljöer kombinerat med möjlighet till fysisk aktivitet och interaktion skapar positiva upplevelser av lärande och motiverar barnet.

Mångsidiga arbetssätt förutsätter mångsidiga lärmiljöer som beaktar barns behov av att röra på sig. Fysisk aktivitet inom barnomsorgen handlar oftast om fysiskt aktiva lekar. Fysisk aktivitet spelar en viktig roll i barnets utveckling och har kopplingar till barnets fysiska tillväxt, utveckling och lärande. Barnomsorgen spelar en viktig roll i främjandet av varje barns rätt till en hälsosam utveckling och det behöver därför finnas gott om tillfällen för fysisk aktivitet inom barnomsorgen.

Alla barn går till gymnastiksalen en gång/vecka, de äldre barnen oftare. Vi går till skogen, går promenader, utvecklar gården så den bjuder in till lek på olika sätt.

På avdelningarna ser personalen till att till exempel sagor berättas på olika sätt; genom högläsning, rollspel, rörelsesånger, flanosaga och så vidare.

8.2 Lärmiljö

I begreppet lärmiljö innefattas lokaler, platser, gemenskaper och personer, metoder, redskap och tillbehör som stödjer barnens utveckling, lärande och kommunikation. Lärmiljöerna ska utvecklas så att de mål som fastställs för barnomsorgen kan uppnås och så att de stödjer barnens sunda självkänsla och utvecklingen av sociala färdigheter och förmågan att lära sig. Barnets tankar, idéer, egna erfarenheter, kunskaper, intresse, förslag och individuella behov ska beaktas, tas tillvara och synliggöras i lärmiljöerna. Barnet ska ha möjlighet att utforska världen med alla sina sinnen och med hela kroppen. Lärmiljöerna ska erbjuda barnet olika möjligheter till meningsfull sysselsättning, mångsidiga och fysiska aktiviteter, lekar och spel, men också till vila samt lugn och ro.

De vuxna i lärmiljön är viktiga för att ta tillvara möjligheter för lärande utifrån barnets intresse. Barnet får möjligheter att utforska, upptäcka och erfara världen omkring sig genom kompetent personal som kan urskilja, bekräfta och utmana barnets lärandeprocess. Personalens goda relation till barnet är också centralt för att skapa en bra lärmiljö.

För barnens välbefinnande behöver vi skapa miljöer med olika förutsättningar. Varierande miljöer efter barnens intressen och mognad som ska kännas trygga. Vi vill inspirera till lek, utforskande, skapande och läsande.

Vi kan tillsammans med barnen fundera ut lekar, miljöer och nya platser att vara på beroende på aktivitet.

Vi ska under året planera ett undersökande rum med olika pedagogiska redskap som inspirerar till att utforska mer.

8.3 Språkutvecklande arbetssätt

Småbarnsåren är avgörande för språkutvecklingen och därför är ett språkutvecklande arbetssätt en av grundstenarna i barnomsorgens verksamhet. Genom att fokusera på barnets språkutveckling kan barnomsorgen bidra till att stärka deras självförtroende, trygghet, inkludering och flerspråkighet, såväl som litteracitet och kreativitet. Att stimulera barnets språkliga medvetenhet och språkutveckling är två viktiga delar i det språkutvecklande arbetssättet i barnomsorgen. Tidiga insatser på att utveckla barnets språkliga medvetenhet genom fonologiska övningar som genomförs på ett systematiskt, strukturerat och kontinuerligt sätt ger en god grund för barnets fortsatta utveckling mot litteracitet.

Barnens process mot att bli läsande individer påbörjas i högläsningen. Barn kan redan från tidig ålder förstå att tecknen och bilderna på pappret berättar något som sedan kan läsas upp eller berättas om och om igen. I barnomsorgen ska barnet möta en stimulerande läsmiljö. För att skapa en sådan behövs miljö, där barnet läses för och det finns tid för läsning, där barnet ser att vuxna läser och där de uppmuntras att interagera med text som finns i de miljöer där barnet vistas. För en god språkutveckling hos barnet behövs en gemensam förståelse med hemmet för hur man som förebild påverkar barns utveckling till läsare. Här är också vårdnadshavarna och andra vuxna runt barnet en viktig resurs som läsande förebilder eftersom barn som ser vuxna och äldre barn läsa eller använda texter på olika sätt utvecklar en uppskattning för använda tryckt material och kan komma att använda tryckt material själv i större utsträckning.

Vi läser högt åtminstone en gång om dagen för alla barn. Läsningen kan vara på olika sätt; genom en bok, fritt berättande, flanosaga eller sagopåsar. Den som läser ska tänka på att förklara svåra ord, fråga upp att barnen förstått och använda sig av röstläge och gester. På varje avdelning finns en särskild plats för läsning där det är bekvämt att sitta och med få distraktioner runt omkring.

En gång per månad, ibland oftare, går vi till biblioteket för att barnen ska få låna böcker som dom vill läsa.

Vi använder mycket bildstöd, Tecken Som Stöd och alla i personalen har tillgång till boken "Tydliggörande pedagogik i förskolan".

Vår vardag genomsyras av språk och beroende på barns ålder och mognad så anpassar vi svårighetsgraden där efter. Rim och ramsor passar alla åldrar. När man spelar, till exempel memory, tränas ordförråd och under matsituationer övar vi på språket.

8.4 Pedagogisk dokumentation och planering

Pedagogisk dokumentation är ett arbetssätt för att planera, genomföra, utvärdera och utveckla barnomsorgens verksamhet. Den information och förståelse som dokumentationen bidrar till ska användas till exempel för att arbetssätten, lärmiljöerna, verksamhetens mål, metoderna och innehållet kontinuerligt ska kunna anpassas enligt barnens intressen och behov.

För att kunna följa varje barns utveckling och lärande behöver det finnas dokumentation för alla barn i daghemsverksamhet inom barnomsorgen och dokumentationen behöver analyseras utifrån vilka möjligheter det enskilda barnet får för att kunna utvecklas och lära. När dokumentationen sker kontinuerligt och systematiskt är det möjligt att följa och analysera hur verksamheten stimulerar och utmanar barnet i deras utveckling och lärande. Det är först när varje barns möjligheter till utveckling synliggörs som det går att utvärdera hur man i verksamheten arbetar mot målen i läroplanen. Barnet själv skall kunna gå tillbaka och se över sin lärandeprocess, hen behöver själva få se att hen lärt sig och utvecklats.

Personalen kommer att delta i fortbildning utifrån den nya läroplanen under året. Lärarna i barnomsorg går en fördjupad fortbildning.

Landskapsregeringen ger ut anvisningar för användandet av lärloggen.

8.5 Digitala arbetssätt och digital kompetens

Betydelsen av digitala färdigheter i samhället ökar och personalen inom barnomsorgen behöver förhålla sig till detta. En av barnomsorgens uppgifter är att främja jämlikheten i utbildningen och det är därför viktigt att varje barn får tillräckliga digitala färdigheter för framtiden. Digitala färdigheter är också i sig ett betydande verktyg för lärande. För att möjliggöra kvalitativ inläring i digitala miljöer behövs utöver digitala verktyg och behövs också digitalpedagogiskt kunniga lärare i kombination med högklassiga digitala tjänster. Vilka digitala färdigheter som behövs, den digitala kompetensen, förändras över tid i takt med att samhället, tekniken och olika digitala tjänster förändras. Det varierar också med barnets ålder. Digitala arbetssätt och digitala verktyg ska användas på ett medvetet sätt som gynnas barns lärande.

Varje avdelning har en dator och läsplatta, i huset finns en projektor. Vi använder Ugglo för böcker och YouTube för musik.

Personalen önskar fortbildning i ämnet och vi ska under året diskutera vad digital kompetens betyder för oss.

9 Omsorg, kost och vila

Barnomsorgen ska främja allsidig fysisk, emotionell, social och kognitiv utveckling. Förutom den pedagogiska verksamheten är det därför också viktigt att se till barnets behov av tid för återhämtning och vila, trygga relationer, att stärka barnets möjligheter till att tillägna sig en positiv hållbar inställning till mat och goda matvanor.

9.1 Omsorg

Verksamheten i barnomsorgen ska utgå från en helhetssyn på barn och barnens behov, där omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. Omsorg innebär att tillgodose barnets fysiska grundbehov, men också den emotionella omsorgen om barnet. Vardagsrutiner som innefattar barnets grundbehov och andra dagligen återkommande situationer, till exempel måltider, att klä på och av sig, vila och att sköta sin hygien, är en viktig del av barnets dag. För den emotionella omsorgen och för barnets utveckling är samspelet mellan barn och personal viktigt. Ömsesidiga och respektfulla relationer och närhet utgör grunden för god omsorg. Barn mår bra av att knyta kontakter med andra människor och har ett behov av både trygga vuxna relationer och relationer med jämnåriga.

Speciellt för yngre barn är inskolningen och tidig anknytning till vuxna viktig. En ur personalgruppen är ansvarig för inskolningen men rätt snart behöver barnet få veta att det finns andra trygga vuxna i dess närhet. För att barn ska känna sig trygga behöver vi vara närvarande vuxna som har tid att lyssna och bekräfta barnet, kunna hjälpa till men också ha förtroende för att barnen kan själva. Vi vill att alla barn ska känna sig välkomna till dagis och därför möter vi upp dem i hallen på morgonen, hälsar och bjuder in dem till avdelningen. Vi använder bildstöd så att barnen vet vad som förväntas av dem och för att alla ska vara trygga i vad som händer under dagen eftersom det är i vardagsituationer vi kan lära oss mycket, både barn och personal.

9.2 Kost

Barn i barnomsorgen ska erbjudas en hälsosam och lämplig kost som fyller barnets näringsbehov. Närproducerade råvaror används i så stor utsträckning som möjligt och matsvinn undviks. Hälsosamma och allsidiga huvudmål och mellanmål av hög kvalitet främjar barnens välbefinnande och hälsa. Maten ska erbjudas tillräckligt ofta under dagen. Maten som barnet behöver påverkas både av barnets individuella behov och längden på barnets närvaro under dagen i barnomsorgsverksamheten. De gemensamma måltiderna fungerar som en social och pedagogisk situation för barngruppen där barnen bland annat lär sig gott bordsskick och att ta hänsyn till varandra.

Alla barn har en egen plats vid matbordet. På de tre äldre avdelningarna serveras salladsbordet så att barnen kan ta och välja själva vad de vill ha på tallriken. Den varma maten fås av personal från vagnen. Den yngsta avdelningen får all mat serverad på tallriken. Våra mål är att barnen ska bli så självständiga att de kan välja vad de vill ha, hur mycket dom äter och ta mat själva. Vidare ska barnen kunna sitta på stolen under matsituationen, koncentrera sig på sin mat, använda bestick och kunna föra ett samtal vid matbordet.

Under året tänker vi göra barnen mer delaktiga och få vara med och bestämma lunch om det går och mellanmål. Då har vi också möjlighet att diskutera tillsammans vad som är bra mat och vad som är bra näring för kroppen.

9.3 Vila

Barn har rätt till lek, vila och fritid. Balansen mellan aktiviteter och vila återhämtning är viktigt inom barnomsorgens verksamhet. Det är också viktigt att tänka på att många barn, också lite äldre barn, kan bli trötta och uppleva en ökad stress under eftermiddagarna, vilket man behöver beakta då dagens planeras för balans mellan aktivitet och vila. Vilan i barnomsorgens verksamhet behöver därför utgå från det enskilda barnets behov, som kan komma att variera. Under vilan behöver särskilt beaktas barnets integritet och personalens lyhördhet inför barnets signaler och behov är viktigt.

Varje dag har vi vila för de yngre barnen på alla avdelningar. Alla barn har en egen madrass, kudde, täcke och plats när man vilar. De barn som behöver sova får göra det och de barn som bara behöver vila lyssnar på en saga. Vi har en aktiv kommunikation med vårdnadshavare så att vilan blir så bra och trygg det går. En del barn behöver få sitta upp, andra ha med sig en bok eller något liten grej eller ett kramdjur på vilan.

De äldre barnen får små pauser under dagen då det kan få återhämtning via en bok, en saga eller musik. Med alla barn pratar vi om varför kroppen behöver få vila och hur viktigt det är att låta andra få vila.

10 Arbetet med förverkligande av lärområdena inom barnomsorgen

För att planera en kvalitativ barnomsorg och för att stöda barnets utveckling och lärande är det viktigt att det råder balans mellan social, emotionell, fysisk och kognitiv utveckling. Därför är det viktigt att i planeringen av verksamheten beakta och känna till betydelsen av lek, kontakt med naturen, musik, konst och fysisk aktivitet. Det är också centralt att man i verksamheten främjar barnets deltagande, initiativ, och självständighet, att problemlösning och kreativitet får ta plats och att uppmuntra sådant lärande som omfattar resonemang, undersökning och samarbete. Utifrån detta ska lärarna i barnomsorg tillsammans med barnet planera och genomföra en mångsidig och helhetsskapande pedagogisk verksamhet med utgångspunkt i fem lärområden.

Dessa fem lärområden är likvärdiga och barnet har rätt att få mångsidiga upplevelser inom de olika lärområdena. Personalen ska se till att den pedagogiska verksamheten, som planeras av lärare i barnomsorg, men förverkligas av hela arbetslaget tillsammans, främjar utvecklingen och lärandet hos barn i olika åldrar.

Lärområden inom barnomsorgen:

- Språk och kommunikation
- Skapande, kultur och estetiska uttrycksformer
- Mångfald, gemenskap och samhälle
- Matematiskt tänkande, hållbarhet och utforskande
- Kropp, hälsa och utveckling

Det är viktigt att alla barn har möjlighet att lära sig och få arbeta i egen takt och utveckla sina färdigheter i mångsidiga lärmiljöer i växelverkan med andra barn, läraren och den övriga personalen. Syftet med lärområdena är att erbjuda barnet nya och inspirerande lärandeupplevelser och möjligheter att arbeta med uppgifter som innehåller lämpliga utmaningar i lärandet. Barnets olika behov av stöd ska beaktas i verksamheten och barnet ska ges tillräckligt stöd genast när behov uppstår.

Barnens intressen, behov och förmågor tas tillvara då verksamheten planeras. De olika lärområdena är nära sammanflätade i allt vi gör på daghemmet. Barnen ska ges tid och möjlighet att självständigt eller tillsammans med andra utforska, uppleva och resonera. Lärandet sker i nära samspel med personal och andra barn. Vardagsrutinerna erbjuder stor möjlighet till lärande då personalen verbaliserar det som sker samt uppmuntrar barnen att komma med egna tankar, idéer och problemlösningar beroende på barnets ålder och mognad.

11 Förundervisningen

Syftet med förundervisningen är att förbereda barnet för livet och fortsatt lärande och utbildning. Förundervisningen kan bedrivas ihop med övrig barnomsorgs verksamhet och /eller separat för de barn som ingår i förundervisningen. Under förundervisningsåret arbetar man utifrån samma lärområden som berör hela barnomsorgen, men med förstärkt fokus på skolförberedande centralt innehåll. Även om innehållet är skolförberedande skall det bearbetas med leken som utgångspunkt och genom mångsidiga arbetssätt, med konkret och visuellt material och genom ett gemensamt utforskande.

Förundervisningen pågår under hela daghemsvistelsen men året innan skolstart fokuserar vi extra på skolförberedande innehåll. Förundervisningsbarnen jobbar, leker och lär både i sin egen grupp på avdelningen och också integrerat med övriga förskolebarn i huset. I förundervisningen läggs grunden för att barnen ska klara sig självständigt i skolan. Det är viktigt att barnen lär sig lyssna och ta instruktioner. Barnen behöver också lära sig sköta sin personliga hygien samt sina egna tillhörigheter.

Den språkliga medvetenheten stärks genom strukturerat och kontinuerligt arbete enligt Bornholms modellen.

Barnens matematiska utveckling stöds genom att upptäcka och utforska fenomen i natur och miljö, genom att räkna, jämföra och konstruera med lekmaterial, genom problemlösning och begreppsinläring i vardagssituationer.

Motorisk medveten träning och rörelselek inom- och utomhus tränar barnens koordination, balans och koncentration vilket ger bättre förutsättningar för fortsatt lärande.

Rutiner under förundervisningsåret:

I början av höstterminen gör speciallärare och/eller lärare KTI (Kontrollerad Tecknings iakttagelse) med barnen. Information om förundervisningen ges till vårdnadshavarna på höstens vårdnadshavarmöte. Förundervisningsbarnen besöker skolan i april-maj.

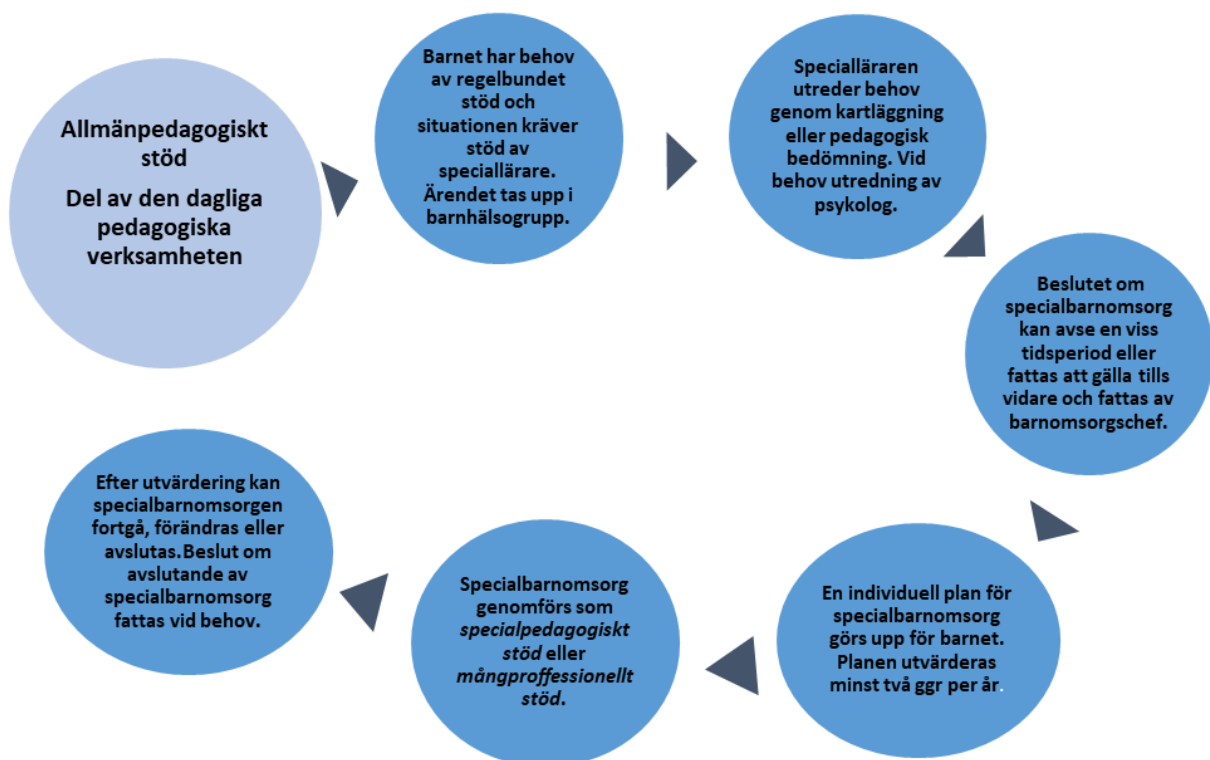
Under förundervisningsåret genomför speciallärarna i barnomsorg i samarbete med lärarna i barnomsorg en kartläggning kring barnets utveckling och lärande. Kartläggningen görs som ett komplement till det som redan dokumenterats i barnets lärlogg. Utifrån kartläggningen planeras förundervisningens innehåll och eventuella specialpedagogiska insatser för enskilda barn.

12 Stöd för utveckling och lärande

Varje barn inom barnomsorgen har enligt sitt behov rätt till stöd för sin utveckling och sitt lärande. Barnomsorgen ska bereda gynnsamma förutsättningar för barnets allsidiga utveckling genom att på olika sätt arbeta förebyggande och genom att erbjuda olika stödåtgärder. Särskild uppmärksamhet ska ägnas åt att tidigt identifiera hinder för utveckling och lärande och att sätta in stödfunktioner i förebyggande syfte. Genom tidigt och rätt riktat stöd kan man främja barnets utveckling, lärande och välbefinnande. Barnets behov av stöd, förverkligande av stöd och utvärdering av stöd sker i samråd med barnet och barnets vårdnadshavare.

För att kunna upptäcka stödbehovet ska barnets möjlighet till utveckling och lärande utvärderas kontinuerligt i den dagliga verksamheten. Barnets möjligheter till utveckling och lärande följs upp i samarbete med barnet och vårdnadshavarna och dokumenteras i loggen för barnets utveckling och lärandeprocess vid loggens uppföljning. Uppmärksamhet fästs vid att i ett tidigt skede känna igen möjliga hinder eller svårigheter för barnets växande och lärande. Det stöd som barnet får ska vara flexibelt, långsiktigt planerat och ska ändra enligt barnets behov. För att trygga barnets utveckling och lärande är det viktigt att stödet ges i rätt tid och på rätt nivå så länge som barnet har behov av stödet.

I bilden beskrivs arbetsgången för stöd för barnets utveckling och lärande:

12.1 Allmänpedagogiskt stöd

Det allmänpedagogiska stödet är en del av den dagliga pedagogiska verksamheten och riktar sig till alla barn som tillfälligt behöver stöd för sin allsidiga utveckling. Allmänpedagogiskt stöd innebär att alla barn ska få ett individanpassat bemötande inom ramen för det allmänpedagogiska arbetet. I verksamheten innebär detta exempelvis att:

- utgå från barnets intressen behov och styrkor
- beakta barns olika sätt att lära sig
- arbetsätten varierar
- smågruppers sammansättning varierar vid behov
- den pedagogiska miljön är ändamålsenlig
- verksamheten åskådliggörs med bilder
- samspelet mellan barn och vuxna är fungerande och att de dagliga rutinerna stödjer barnet
- barnet får kortvarigt tillfälligt stöd av kurator

- Varje barn bemöts utifrån sina förutsättningar och behov. Vid behov används bildstöd för att tydliggöra verksamheten. Vi samtalar med vårdnadshavarna kring barnets vardag, behov och styrkor och bokar in ett vårdnadshavarsamtal om vi ytterligare behöver diskutera barnets behov av tillfälligt stöd.
- I barnhälsogrupper kan ärenden som gäller barns behov av tillfälligt stöd diskuteras tillsammans med specialläraren.

12.2 Specialbarnomsorg

Specialbarnomsorg ges då barnets behov av stöd är regelbundet och då situationen kräver stöd av speciallärare i barnomsorgen. Specialbarnomsorg ska ges av kommunen i den omfattning som barnet har behov av det som specialpedagogiskt stöd eller mångprofessionellt stöd.

För varje barn inom barnomsorgen som beviljats specialpedagogiskt eller mångprofessionellt stöd ska de särskilda stödinsatserna utformas och sammanfattas i en individuell plan för stöd för utveckling och lärande, SUL, som dokumenteras i lärloggen för barnets utveckling och lärandeprocess.

Specialpedagogiskt stöd kan innebära att:

- speciallärare inom barnomsorg träffar barnet för systematisk handledning och träning
- speciallärare inom barnomsorg handleder personal och vårdnadshavare
- bildkommunikation på individnivå, individuell bildstruktur
- stödtecken används
- personaltäthet ökas
- assistent/resursperson kan bistå barnet

Mångprofessionellt stöd kan innebära att:

- Barnet får stöd av talterapeut, logoped, ergoterapeut eller fysioterapeut
- Barnet får kontinuerligt, planerat stöd av psykolog och kuratorstjänster

Specialläraren i barnomsorg ansvarar för den specialpedagogiska verksamheten vid alla enheter inom barnomsorgen i Lemland och Lumparland.

Specialläraren besöker daghemmen regelbundet och deltar då i verksamheten genom att göra gruppobservationer, enskilda observationer, kartläggningar och utredningar inför beslut om specialpedagogiskt stöd och genom att vid behov delta i samundervisning med lärarna i barnomsorg. Specialläraren är med i varje daghems barnhälsogrupp och ansvarar där för de frågor som rör specialpedagogik.

Verksamheten på enheterna riktas i första hand till den pedagogiska personalen genom handledning och rådgivning gällande specialpedagogiska frågor. I fråga om enskilda träningsstunder för specifika barn gör specialläraren kartläggningar över behovet, samt planerar träningen och handleder lärarna i hur träningen ska skötas.

För barn som omfattas av specialpedagogiskt eller mångprofessionellt stöd fungerar specialläraren som "spindeln i nätet" och är bl.a. den som sammankallar till nätverksmöten och annat samarbete mellan de berörda kring barnet.

Alla barn som beviljats specialbarnomsorg har en individuell plan gällande hur verksamheten i barnomsorgen ska ordnas med tanke på barnets utveckling och lärande. Specialläraren utformar och uppdaterar dessa planer i samarbete med andra berörda.

13 Samarbete med vårdnadshavare

Barnomsorgen ska främja olika former av samarbete för att gynna barnets utveckling, lärande och delaktighet. Barnomsorgens verksamhet bedrivs i nära samverkan med hemmet och barnomsorgen ska skapa förtroendefulla relationer med vårdnadshavare som bär huvudansvaret för barnets fostran, lärande och utveckling. Vårdnadshavarens kännedom om det egna barnet ska, tillsammans med personalens yrkesmässiga kunskaper och erfarenheter, ligga till grund för en respektfylld dialog med fokus på barnets bästa. Barnomsorgen ansvarar över att skapa förutsättningar för samarbetet med vårdnadshavare bland annat genom en aktiv kontakt med hemmen. Familjers olika språkbakgrund behöver beaktas i kontakten så att kommunikationen kan ske smidigt. Olika behov av stöd i kommunikationen möts. Barnets och vårdnadshavarnas livsåskådning ska också beaktas i planeringen av barnomsorgsverksamheten.

För att kunna uppfylla sin fostrande uppgift måste vårdnadshavarna få information om hur deras barns lärande och utveckling fortskrider. Vårdnadshavarna ska informeras om centrala frågor som gäller verksamheten, till exempel läroplan, arbetsplan och olika evenemang. Genom att kontinuerligt bli informerade om barnets utveckling, mående och lärande kan vårdnadshavarna bättre stöda sina barn. Särskilt viktigt är samarbetet med vårdnadshavarna vid övergångar; till barnomsorg, mellan barnomsorgsenheter, vid övergång till grundskola samt vid planering och genomförande av stöd för lärande och utveckling. Barnets utveckling och lärandeprocesser ska sedan med hjälp av materialet i lärloggen följas upp minst en gång per år i samband med ett utvecklingssamtal tillsammans med vårdnadshavare.

Samarbetet med vårdnadshavare förutsätter också vårdnadshavares engagemang genom exempelvis att ta del av information från barnomsorgsenheten, delta i möten och i sin tur delge personalen viktig information, för att barnets tid i barnomsorgen blir så bra som möjligt.

Vi strävar efter ett ömsesidigt och förtroendefullt samarbete med hemmet. Kommunikationen sker i form av samtal delvis vid barnets lämning och främst vid hämtning samt skriftligt genom månadsbrev per mejl. Vi uppmuntrar vårdnadshavarna att ta kontakt då frågor och funderingar uppstår.

Vi erbjuder ett vårdnadshavarmöte på höstterminen och en vårfest för barn och vårdnadshavare på våren.

Utvecklingssamtal kring det enskilda barnets utveckling och lärande erbjuds en gång per år och ytterligare om behov finns eller vårdnadshavare så önskar. Lärloggen kommer att fungera som ett underlag för utvecklingssamtalet.

I hallen finns viktig information synligt på vår anslagstavla.

14 Rutiner för övergångar inom barnomsorgen och till skolan

Övergången från hemmet, från den tidigare barnomsorgen till förundervisningen och från förundervisning till skolan är viktiga skeden i barnets liv. En smidig övergång främjar barnens känsla av trygghet och välbefinnande samt deras förutsättningar för tillväxt och för att lära sig. Det är viktigt att personalen lyssnar, är lyhörd, öppen och ärlig i kommunikationen med vårdnadshavarna för att skapa goda förutsättningar för trygga övergångar för barnet. I lärloggen för utveckling och lärande kan övergångarna dokumenteras, diskuteras och utvärderas. Information som är nödvändig för anordnande av stöd för lärande och utveckling överförs när barnet övergår från en enhet till en annan eller från ett utbildningsstadium till följande.

När barn flyttar mellan avdelningar samarbetar dessa så att barnet får en trygg övergång där emellan. Tiden beror på barnets behov och vårdnadshavares önskemål. Smultronbackens barn och personal träffas alla varje dag ute på gården och lär känna varandra där.

Tillsammans med Lemlands grundskola har barnomsorgen i Lemland gjort upp en plan för övergången från förundervisning till skola. Planen publiceras på kommunens och skolans hemsidor.

15 Arbetet med utvärdering av verksamheten

Ett bra kvalitetsarbete bygger på att barnomsorgen planerar, följer upp och utvärderar sitt eget arbete, tar tillvara resultaten och omsätter dem i olika åtgärder för att utveckla verksamheten. Det är kommunens ansvar att se till att enheten har förutsättningar att göra detta. Genom utvärdering kan enheten fånga upp vad som fungerat bra och vad som fungerat mindre bra. Det är viktigt att alla parter, barnen, vårdnadshavarna, ledningen och personalen, utvärderar verksamheten.

Inom barnomsorgen bör man kontinuerligt utvärdera hur läroplanen har förverkligats i verksamheten. Utvärderingen kan fokusera på bland annat personalens kommunikation med barnen, stämningen i gruppen, pedagogiska arbetsätt, verksamhetens innehåll, samarbetet med hemmen, barnhälsan, personalresurserna, utrymmena eller lärmiljöerna. I ett daghem ansvarar daghemsföreståndaren för att möjliggöra och följa upp utvärderingen medan det i ett fritidshem ansvaras över av rektor eller daghemsföreståndare. Resultaten av utvärderingen ska fungera som ett instrument för verksamhetens interna utveckling och vid behov leda till justeringar av verksamhetsidé och arbetsrutiner. Uppföljningen och utvärderingen syftar alltså till att synliggöra resultat och ge underlag för eventuella förändringar. Det är inte bara fråga om att kontrollera hur ansvaret fullföljts utan en fråga om hur arbetet ska fortsätta och utvecklas.

Varje höst går vi igenom arbetsplanen för Smultronbacken och diskuterar igenom de lika områdena. Dels för att utvärdera förra årets text, dels för att ny personal ska få veta hur vi tänker och ge egna synpunkter. Lärare i barnomsorg träffas en gång i veckan för att utvärdera och planera för undervisningen.

Barnhälsogruppen utvärderas på ett möte varje termin.

Från Lemlands kommun skickas det ut en enkät till vårdnadshavare vartannat år.

Personalens mående går igenom av Medimar och personalsekreteraren.

16 Beskrivning av religiösa evenemang och verksamhet med inslag av religionsutövning

Landskapslag om barnomsorg och grundskola slår fast att verksamheten inom barnomsorgen är ickekonfessionell och barnets och vårdnadshavarnas livsåskådning ska beaktas och respekteras i planeringen av verksamheten. Vidare styrs verksamheten också av bestämmelserna om religions- och samvetsfrihet i Finlands grundlag (FFS 731/1999. Landskapsregeringen har tagit fram anvisningar (ÅLR 2021/3409) gällande högtider och religiösa evenemang i den allmänna verksamheten inom barnomsorg och grundskola vars syfte är trygga att de kulturella grundrättigheterna och de grundrättigheter som gäller religionsfrihet förverkligas inom barnomsorgen och grundskolan, att främja tolerans och pluralism samt att säkerställa att undervisningen är religiöst och konfessionellt obunden.

Kommunen kan besluta om religiösa evenemang ska ingå i barnomsorgens och grundskolans verksamhet eller om det inte ska göra det. Religiösa evenemang (t.ex. gudstjänster och religiösa morgonsamlingar) är religionsutövning. Om kommunen väljer att religiösa evenemang ska ingå i verksamheterna ska de beskrivas i arbetsplanen. Vid religiösa evenemang och förrättningar ska man ordna alternativ och meningsfull sysselsättning. Den alternativa verksamheten ska med undantag för det religiösa innehållet till sin natur och sina mål vara så lika som möjligt det evenemang i vars ställe verksamheten ordnas. I barnomsorgen ska man också se till att deltagandet eller icke-deltagandet i de religiösa evenemangen inte leder till att barnet stämplas eller till andra menliga följder för barnet. Det väsentliga är att vårdnadshavaren har en faktisk och genuin möjlighet att välja om barnet ska delta i evenemang och förrättningar som innehåller religiösa inslag. Religiösa evenemang och förrättningar ska ordnas separat från den övriga verksamheten. Enheten ska se till att friheten att inte delta i religionsutövning också uppnås i praktiken, till exempel så att de alternativa evenemangen ordnas på en fysiskt annan plats. I synnerhet när man överväger att ordna religiösa evenemang och alternativ verksamhet inom enheten ska man i det praktiska genomförandet försäkra sig om att likabehandlingen av barnen inte äventyras och att inga barn stämplas. Daghemmet ansvarar för barnens säkerhet i alla situationer.